



Зокрема, підхід до проекту скрадатиметься з таких характеристик:

1. Спільні та сумісні транскордонні методології моніторингу та оцінки.

- Розробка списків ІЧВ на основі огляду літератури та цінностей зацікавлених сторін у місцевому масштабі
- Розробка загальних протоколів моніторингу та методології оцінки ризиків ІЧВ
- Кліматичний аналіз і майбутні кліматичні прогнози, що також забезпечення аналізу в місцевому (на рівні дельти) і біогеографічному масштабах
- Картування заповідних зон відповідно до вимог Natura 2000, щоб країни, що не входять до ЄС, ознайомились з принципами моніторингу ЄС
- Встановлення базових даних після оцінки ризиків ІЧВ, які стосуються виключно дельт району досліджень.

2. Взаємодія між дослідниками та відповідними зацікавленими сторонами.

- Інформаційні програми на місцевому рівні, включаючи освітні заходи, а також публічні заходи, що спрямовані на залучення місцевих зацікавлених сторін та широкої громадськості, щоб вони могли сприяти реєстрації випадків ІЧВ за допомогою засобів ІКТ.
- Взаємодія громадян з дослідниками Обсерваторії через платформу «Жива лабораторія».
- Прибуток від результатів проекту та, зокрема, оцінки ризиків ІЧВ у дельтах за сучасних і прогнозованих кліматичних умов.

3. Наявність і транскордонна сумісність оновлених інформаційних систем та інструментів в Інтернеті.

- Очікується, що розвиток засобів ІКТ завдяки роботі Обсерваторії створить низку комунікаційних та інформаційних дублювань. Доступ до онлайн-даних та інформації посилить двосторонню взаємодію та зворотній зв'язок, необхідні як між дослідниками та громадянами, так і на транскордонному рівні. Крім того, створення метеорологічних станцій та їх зв'язок з ІКТ-інструментами Обсерваторії сприятиме забезпеченню довгострокового інформаційного потоку на користь досліджень та суспільства в умовах майбутніх клімату кліматичних змін.



ПАРТНЕРИ

Румунія: Національний інститут досліджень і розробок дельти Дунаю - координатор.

Румунія: Управління біосферним заповідником дельти Дунаю.

Україна: Державна установа «Інститут морської біології НАН України».

Греція: Міжнародний грецький університет - кафедра лісового господарства і наук про природне середовище.

Туреччина: Технічний університет Караденіз - факультет морських наук.

Грузія: Міжнародний центр ділового та економічного розвитку.

Зона моніторингу проекту IASON складається з п'яти окремих досліджуваних районів дельт річок, які мають спільні характеристики, але також мають різний досвід управління навколишнім середовищем: Дунай (Україна та Румунія), Нестос (Греція), Кізілірмак, або Галіс (Туреччина), Чорох та Колхеті (Грузія)

Joint Operational Programme Black Sea Basin 2014-2020
The editor of the material: IMB
Date of publishing: April 2021

Joint Operational Programme Black Sea Basin 2014-2020 is co-financed by the European Union through the European Neighbourhood Instrument and by the participating countries: Armenia, Bulgaria, Georgia, Greece, Republic of Moldova, Romania, Turkey and Ukraine.

This publication was produced with the financial assistance of the European Union. Its contents are the sole responsibility of Institute of Marine Biology of the National Academy of Sciences of Ukraine (IMB) and do not necessarily reflect the views of the European Union.



Common borders. Common solutions.



IASON

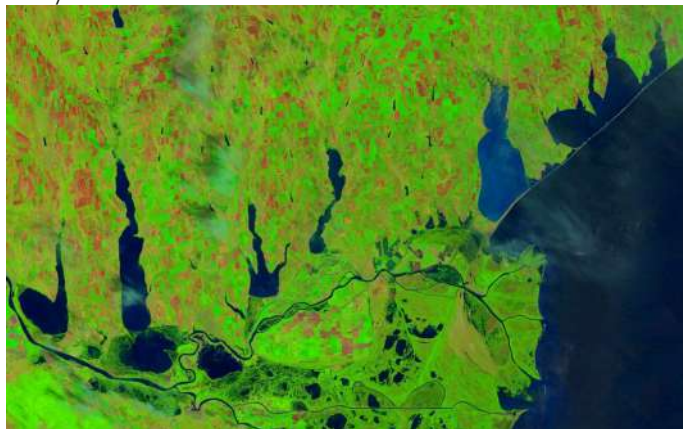
Обсерваторія інвазивних чужорідних видів і розвиток мережі для оцінки наслідків зміни клімату в Чорноморських дельтових заповідних зонах





Географічний розподіл видів є результатом взаємодії між їх нішами та умовами навколишнього середовища. Серед останніх добре відомими є кліматичні фактори, які впливають на ріст видів та їх географічний розподіл у всьому світі. Більше того, очікується, що зміна клімату призведе до змін у географічному розподілі видів, оскільки їх оптимальні оселища, швидше за все, зміняться в результаті перебудови кліматичних зон.

Поширення видів рослин і тварин за межами їх природного розповсюдження є загальним явищем у великій кількості країн у всьому світі. У минулому людство отримало значну користь від інтродукції чужорідних видів (наприклад, картоплі та кукурудзи в Європі, тощо), і ця тенденція, ймовірно, продовжиться. Серед цих видів велика кількість була натуралізована і зараз може бути знайдена в природних середовищах існування. Однак деякі з них стали інвазійними, маючи численні екологічні, економічні впливи, у тому числі й на здоров'я людини. Розповсюдження інвазивних чужорідних видів (ІЧВ) зумовлене переважно кліматом, і саме тому їх можна знайти в ряді країн, віддалених від природного ареалу. Зокрема, стосовно впливів, які можуть спричинити ІЧВ, вони не лише представляють загрозу для місцевої фауни та флори (ІЧВ у всьому світі розглядаються як друга за значенням загрозу для біорізноманіття), але можуть також призвести до серйозних порушень для здоров'я екосистем, що спричинить шкоду та втрати товарів і послуг. Посилення тиску на екосистеми, яке спричинене переважно знищенням оселищ, поширенням ІЧВ, надмірною експлуатацією і забрудненням, послаблює стійкість екосистем та їх здатність адаптуватися до нових кліматичних умов, а отже стабільно знижується її здатність до забезпечення екосистемних послуг.



Чорне море, яке розташоване на європейсько-азійському перехресті та на шляху між Середземномор'ям і Північчю, знаходиться в умовах глобальної зміни навколишнього середовища. Економічна діяльність вздовж узбережжя Чорного моря створена великою кількістю зацікавлених сторін, особливо в дельтах, які відомі своєю щільністю населення і потенціалом зростання (наприклад, рибальство, риборозведення і аквакультура, туризм і відпочинок, фермерське господарство тощо). Історично склалося, що Чорне море з різних причин потрапляло під інвазії чужорідних видів з Індійського океану і Середземного моря. Чужорідні види (ІЧВ) – це центральний момент, на який робиться наголос у поточному проекті, тому що, при недостатньому контролі та оцінці їх, вони можуть кардинально змінити не тільки баланс екосистеми, але і ряд вже добре налагоджених, усталених соціально-економічних видів діяльності. Загальна мета проекту полягає у створенні та проведенні спільних моніторингових заходів щодо ІЧВ у Чорноморських дельтових екосистемах п'яти країн (Грузії, Греції, України, Румунії та Туреччини) і оцінці їхньої реакції в сучасних та прогнозованих кліматичних умовах.

Чому дельтові екосистеми?

Усі дельтові екосистеми густо заселені у всьому світі та традиційно підтримують велику кількість видів економічної діяльності. Згідно з повідомленнями Міжурядової комісії з питань зміни клімату, кліматичні зміни що відбулися протягом 21 століття включатимуть прискорення підвищення рівня моря, подальше підвищення температури поверхні моря, екстремальніші погодні явища та штормові сплески, зміну опадів та закислення океану. Дельти за своєю суттю є вразливими екосистемами, біологічні угруповання яких намагаються адаптуватися до ситуації що склалася. Однак, зміна клімату може призвести до збільшення на 50% площ дельти, які вразливі до повені, а в умовах тенденцій до подальшого потепління – до зростання температури води. Очікується, що в прибережних зонах і дельтах ці кліматичні зміни матимуть ряд фізичних, економічних та соціальних наслідків.

Багатогранний характер регіону дослідження – це дельтові екосистеми різних біогеографічних зон, різний охоронний статус і різні типи управління використання ресурсів, транскордонна або власність однієї країни – створює великі виклики щодо управління ІЧВ у в умовах майбутніх змін клімату в Чорноморському регіоні. Згідно з цим припущенням, проект IASON структурований таким чином, щоб вирішувати всі проблеми інтегрованим і транскордонним способом.

Конкретними цілями проекту є:

- Розробити та впровадити спільні процедури моніторингу та оцінки ризиків щодо ІЧВ в природно-заповідних зонах проекту, мотивувати та допомагати країнам у створенні кадастрів ІЧВ.
- Покращити довгострокову транскордонну співпрацю, інформаційний та дослідницький потенціал шляхом використання інноваційних технологій моніторингу IAS
- Поліпшити співпрацю з моніторингу IAS шляхом залучення громадськості на різні рівні проекту.



Основними результатами проекту будуть:

- Отримання первинних даних щодо ІЧВ у окреслених в проекті охоронних дельтових зонах і поточних й прогнозованих кліматичних умов шляхом здійснення спільного транскордонного моніторингу та оцінки.
- Створення організаційної структури (Обсерваторії), за допомогою якої послуги інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) будуть надаватися не тільки з моніторингу та оцінки ІЧВ (інформаційно-дослідницький потенціал), але також для створення мереж з/та залучення громадян до вдосконалення та використання оновлених результатів проекту (інституцій потенціал).
- Транскордонна співпраця та обмін інформацією від розробки та впровадження інформаційно-комунікаційної діяльності на всіх рівнях суспільства (освіта, менеджери, політики, місцева громада).